

Turpeen asema osana lähivuosien energian huoltovarmuutta vaatii poliittisia toimia

Asia: O 35/2023 vp Ajankohtaista huoltovarmuudesta/turpeen asema osana energian huoltovarmuutta

Eduskunnan talousvaliokunta 14.5.2024 klo 12.10

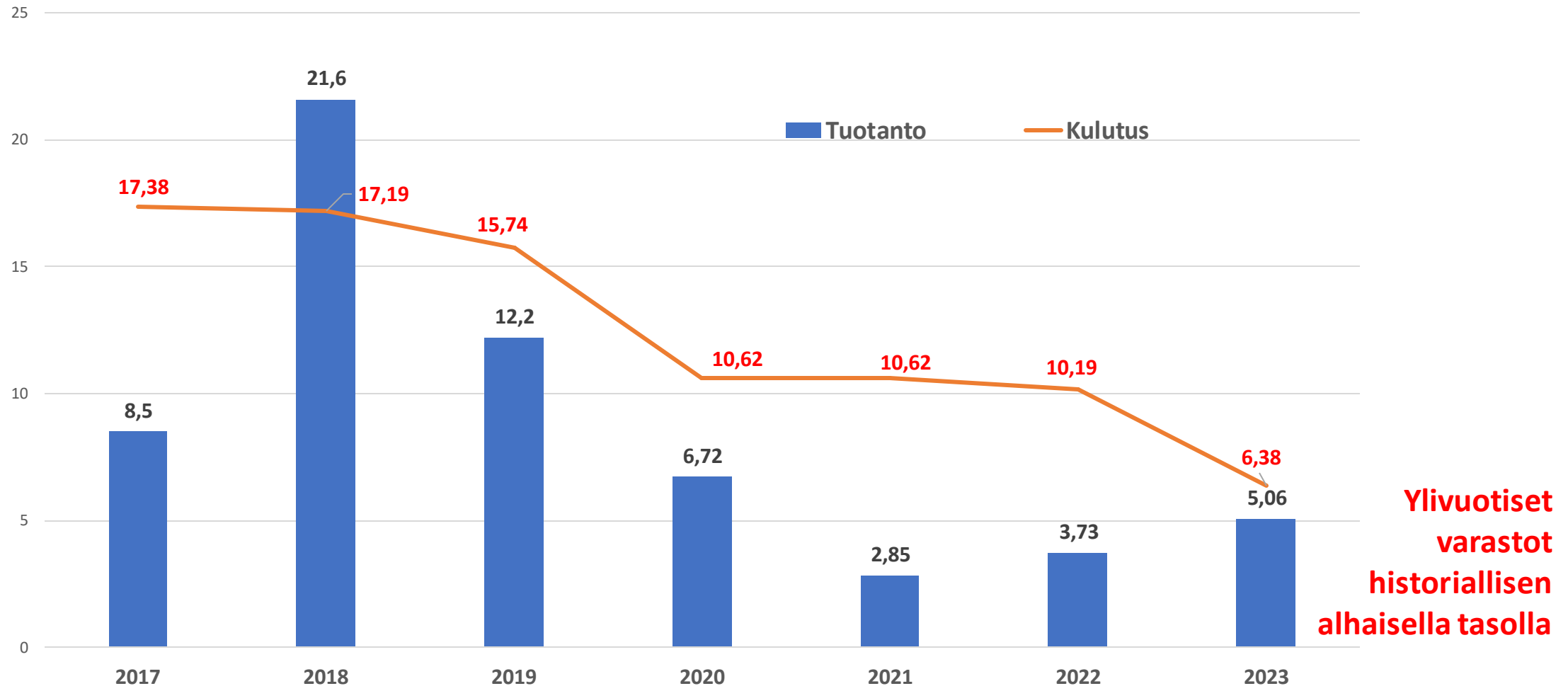
Eduskunta, valiokuntahuone E 453

Hannu Salo, toimialapäällikkö

Bioenergia ry

14.5.2024

Energiaturvetuotanto ja kulutus Suomessa, TWh 2017-2023

Päästöoikeuden ja turveveron nostaman hinnan takia energiaturpeen käyttö on nopeasti vähentynyt. Kaupallisen käytön väheneminen vie pohjaa tuotannolta, mikä johtaa turpeen huoltovarmuusroolin häviämiseen nopeammin kuin hallitusohjelmassa on kirjattu ja tuore päätös huoltovarmuuden tavoitteista edellyttäisi. HVK:n ilmoituksen mukaan varmuusvarastoihin on tuotettu noin 3 TWh (varmuusvarastot eivät kaupallisessa käytössä eikä purettu).

Turve on hyvin esillä hallitusohjelmassa

- **Hallitusohjelmaan on kirjattu, että energiaturpeen saatavuus turvataan huoltovarmuussyistä siirtymäkauden ajan Huoltovarmuuskeskuksen 17.5.2023 päivätyssä muistiossa (HVK/2023/00450-1) arvioidun tarpeen mukaisesti. Muistion mukaan:**
- Polttoturpeen toimitus- ja huoltovarmuus voidaan turvata ainoastaan siten, että se on normaalioloissa kilpailukykyinen energiantuotannon polttoaineena. Käytännössä kilpailukyvyn varmistaminen tarkoittaisi energiantuotantokustannusten (päästöoikeuden ja/tai valmisteveron) kompensointia. Mikäli polttoturpeen toimitusketju menetetään nopeasti vähenevän käytön seurauksena, turveurakoitsijat alalta häviävät.
- Yrittäjien osaamista ja tuotantokoneita ei ole varaa menettää, jotta kotimaisen polttoaineemme tuotantoedellytykset säilyvät ja tuotanto on skaalattavissa ylös mahdollisessa vakavassa häiriötilanteessa ja poikkeusoloissa.
- Tämän hetken tietojen perusteella siirtymäkauden pituus ulottuu kuluvan vuosikymmenen loppuun.

Hallitusohjelmassa on myös todettu, että energiahuoltovarmuutta vahvistetaan varmistamalla kotimaisten polttoaineiden, kuten puupohjaisten polttoaineiden ja turpeen, saatavuus ja vahvat toimitusketjut. Tätä tukee myös EU:n CER-direktiivi kriittisten toimijoiden häiriönsietokyvystä ja HVK:n viesti asiasta.

- **Varautuminen viime aikoina edelleen kasvaneisiin hybridivaikuttamisen uhkiin puoltaa turpeen saatavuuden turvaamista eri tarkoituksiin.**

VN:n päätös huoltovarmuuden tavoitteista nostaa turpeen esiin

- **Luonnos valtioneuvoston päätökseksi huoltovarmuuden tavoitteista (7.12.2023) toteaa turpeen osalta:**
 - Siirryttäessä uuteen energiajärjestelmään on huolehdittava siirtymäkauden lämmöntuotannon huoltovarmuudesta, kuten polttoturpeen asemasta energiajärjestelmässä. Kasvu- ja kuiviketurpeet ovat strategisesti tärkeitä raaka-aineita elintarvikehuoltomme näkökulmasta polttoturpeen ohella. Turpeen saatavuuden varmistaminen kasvualustoihin ja kuivikkeeksi on välttämätöntä kotimaisen puutarha- ja kotieläintuotannon toimintaedellytysten turvaamiseksi.

Turpeen huoltovarmuusrooli vaarassa

- **Huoltovarmuuden turvaaminen energiaturpeella edellyttää sen riittävää käyttöä ja tuotantoa, jotta tuotanto- ja kuljetusketju säilyisi siirtymäajan. Nyt käyttö ja sitä kautta tuotanto hiipuvat liian nopeasti vaarantaen huoltovarmuustavoitteen toteutumisen. Turpeen käyttö polttoaineena on veroista ja päästöoikeusmaksuista johtuen niin kallista, ettei sille ole tuotannon tasoa riittävästi ylläpitävää markkinaehtoista kysyntää.**
- Kotimaista, jalostettavaksi kelpaavaa puuta hankitaan energiantuotantoon, koska energiaturpeen käyttö on kallistunut ja puun tuonti loppunut Venäjältä. Turpeen käyttö auttaisi vähentämään ainespuun ohjautumista energiakäyttöön.
- Energiaturpeen ominaisuudet (logistiikan tehokkuus, säilyvyys, polttotekniikka) puoltavat sen säilymistä polttoainevalikoimassa siirtymäkaudella.
- Sähkön- ja lämmöntuotannon yhteistuotantolaitokset voivat vastata kasvavaan säätövoiman tarpeeseen sääriippuvaisen sähköntuotannon lisääntyessä etenkin vähätuulisina pakkasjaksoina vain, jos laadukasta polttoainetta on saatavissa. Polttoturpeen perustuotannolla ja toimitusketjun ylläpitämisellä varmistetaan myös maailmantilanteen kärjistyessä laadukkaan ja varastoitavan kotimaisen polttoaineen saatavuutta. Pelkästään puupolttoaineisiin luottaen tavoitteen saavuttaminen lähivuosina vaarantuu tai on jopa mahdotonta tai ainakin hyvin kallista.
- [Selvitys kotimaisten polttoaineiden käyttömääristä vuoteen 2028 | AFRY](#)

Miksi energiaturpeen huoltovarmuusrooli on häviämässä?

Turpeella voi olla merkitystä kansallisen energiahuoltovarmuuden kannalta lähivuosina vain, jos on sekä pinta-alaa että yrittäjiä riittävästi sitä tuottamaan

Energiaturve on päästöoikeuden korkean hinnan ja turveveron takia liian kallista

- ei riittävää kaupallista kysyntää
- tuotantoalueita "lepuutetaan" ja ympäristölupia rauetetaan ennenaikaisesti
- tuotantoyrittäjille ei pystytä tarjoamaan urakoita
- yrittäjät lopettavat
- tuotantokyvykkyys menetetään
- **huoltovarmuusmerkitys menetetään lopullisesti** -----
- (energiaturvetta vain huoltovarmuusvarastoissa rajallinen määrä)

Turpeen käyttöä energiantuotannossa on tuettava valtion toimin huoltovarmuusperustein

Koska turvetuotanto ei markkinaehtoisesti säily hallitusohjelman edellyttämällä energiatuotannon huoltovarmuuden turvaavalla tasolla, turpeen käyttöä energiantuotannossa tulee tukea valtion toimin, jotta turpeen tuotannon kyvykkyys ja logistiset ketjut, autot ja osaaminen, säilyvät riittävinä.

Energiaturpeen huoltovarmuuden turvaaminen kaukolämmön tuotannossa vuosille 2025 – 2030 on valtioneukisääntelyn puitteissa mahdollista SGEI-menettelyn kautta ja turvevero poistamalla.

Kaukolämpö on yhteiskunnan kannalta tärkeä erityispalvelu, johon SGEI-menettelyä voidaan soveltaa. Notifiointia ei tarvita, kun tuen summa jää alle 15 milj.€:n.

SGEI-palvelu käytännössä

- SGEI-palvelun turvaaminen tapahtuu käytännössä antamalla yritykselle julkisen palvelun velvoite, jolloin palvelutuotanto tyypillisesti rahoitetaan julkisista varoista.
- SGEI-palvelusta maksetut korvaukset eivät ole valtiontukea seuraavin edellytyksin:
 - Lakiin tai toimilupaan perustuva julkisen palvelun velvoite, velvoitteet määritelty tarkasti.
 - Etukäteen vahvistetut, objektiiviset ja syrjimättömät korvausperusteet.
 - Ei ylikompensaatiota: korvaus kattaa SGEI-palvelun kustannukset ottaen huomioon ko. toiminnan tulot ja kohtuullinen voitto.
 - Kustannustaso keskivertoyrityksen mukaan, jollei julkinen hankintamenettely.

Yhteenveto

- Turpeen rooli energian- ja ruoantuotannossa on hyvin esillä hallitusohjelmassa
- VN:n päätös huoltovarmuuden tavoitteista nostaa turpeen merkityksen esiin
- **Turpeen huoltovarmuusrooli on vaarassa kadota turpeen kalleuden takia → kaupallinen käyttö vähentynyt → turvetta ei tuoteta → varmuusrooli häviää.**
- **Tammikuun 2024 pitkä pakkasjakso osoitti, että järjestelmää on kehitettävä huoltovarmuuden varmistamiseksi todellisissa poikkeustilanteissa**
- Turpeen käyttöä energiantuotannossa on tarpeen tukea valtion toimin, jotta syntyy riittävästi kaupallista käyttöä ja tarve tuottaa turvetta → huoltovarmuuden edellyttämä tuotantoketju pysyy riittävän vahvana siirtymäkauden ajan
- Tämä on mahdollista järjestää **SGEI-järjestelyllä + turvevero poistamalla**

TAVOITE: Huoltovarmuuden turvaaminen vuosina 2025 – 2030 tuottamalla kaukolämpöä SGEI-järjestelyn mahdollistamana ja turvevero poistamalla. Tarvittavan SGEI-tuen määrä korkeintaan 15 milj.€/v ensimmäisinä vuosina. Toinen tarvittava tukiosuus – 5,7 €/Mwh tulee turveveron poiston kautta.

A close-up photograph of green moss with numerous small, white, spore-like structures. The moss is densely packed and fills the entire frame. The lighting is bright, highlighting the texture of the moss and the delicate nature of the spores.

Kiitos!

Hannu Salo

hannu.salo@bioenergia.fi

+358 40 5022542